

Provinciale Staten van de Provincie Fryslan
GrienLinks, mevrouw E. van der Hoek
Postbus 20120
8900 HM LEEUWARDEN

Leeuwarden, 4 april 2023

Verzonden, - 4 APR. 2023

Ons kenmerk : 02098195
Afd./Opgave : Mobiliteit
Behandeld door : M. Looienga / (058) 292 84 95 of m.looienga@fryslan.frl
Uw kenmerk :
Bijlage(n) :

Onderwerp : beantwoording schriftelijke vragen over werkomstandigheden buschauffeurs

Geachte mevrouw Van der Hoek,

Uw schriftelijke vragen op grond van artikel 42 van het Reglement van Orde, binnengekomen op 9 maart 2023, beantwoorden wij als volgt.

Uw inleidende toelichting:

Al wekenlang voeren personeelsleden van het regionale vervoer actie voor een cao met een beter loon en een lagere werkdruk. Het ziekteverzuim in het streekvervoer is volgens FNV opgelopen tot twintig procent. "Grote oorzaken daarvan zijn de veel te krappe rijtijden (...) Samen met de toch al krappe arbeidsmarkt zorgt dat voor uitvallende bussen en nog hogere werkdruk." Bij de te hoge werkdruk kan gedacht worden aan te weinig of korte pauzes (door inhalen van vertraging door verkeersdrukte), een onregelmatig rooster, lange werktijden en te weinig tijd voor een sanitaire stop.

Dit baart ons zorgen. De provincie is de opdrachtgever van het busvervoer (en treinvervoer). Als opdrachtgever mogen wij ons mede verantwoordelijk voelen voor goede werkomstandigheden voor het personeel van het openbaar vervoer.

Al meerdere malen hebben we extra aandacht gevraagd voor goede werkomstandigheden voor buschauffeurs. Ook bij de behandeling van de noodconcessie. In het Programma van Eisen van de noodconcessie is daarover het volgende opgenomen:

Goed werkgeverschap 3.5.17

De provincie wenst goed werkgeverschap en daarbij speciale aandacht voor personeelste-vredenheid, voldoende substantiële pauzes, eindpuntvoorzieningen met toilet, werkdruk, voorkomen van ziekteverzuim, voldoende opgeleid personeel, professionele aansturing door de vervoerder en aandacht voor Sociale Veiligheid. Jaarlijks rapporteert Concessiehouder over (minimaal) de genoemde aspecten van goed werkgeverschap. Op het moment dat uit de rapportages blijkt dat goed werkgeverschap in het geding komt, zal Concessiehouder een verbeterplan indienen.

Naar aanleiding daarvan, en van de reactie die het college via gedeputeerde Fokkens on-langs gaf in de krant, hebben wij de volgende vragen:

Vraag 1:

Is het college op de hoogte van de signalen van de chauffeurs over de te hoge werkdruk?

Antwoord vraag 1:

Ja, via verschillende kanalen bereiken ons signalen dat er chauffeurs zijn die een te hoge werkdruk ervaren.

Vraag 2:

Hoe hoog is het ziekteverzuim onder het personeel van het regionale openbaar vervoer in Fryslân?

Antwoord vraag 2:

We gaan ervan uit dat u hier het ziekteverzuim van zowel het personeel bij bus als trein be-doelt. Volgens Arriva schommelt het ziekteverzuim in Fryslân momenteel rond de 9 à 10%.

Vraag 3:

De gedeputeerde gaf in de krant aan (Leeuwarder Courant, 7 maart) dat de hoge werkdruk "voor een groot deel het gevolg is van personeelskrapte waar veel meer sectoren mee kam-pen." Is aantoonbaar dat dat de hoofdoorzaak is? Welke oorzaken spelen nog meer mee?

Antwoord vraag 3:

In zijn algemeenheid is personeelskrapte een belangrijke oorzaak van hoge werkdruk. De oorzaak is onder meer gelegen in een hoog ziekteverzuim waardoor er een groter beroep moet worden gedaan op het beschikbare personeel. Dit speelt landelijk en in vele sectoren, ook in het regionaal openbaar vervoer. Volgens Arriva is er op dit moment in het busvervoer in Fryslân over het algemeen geen sprake van personeelskrapte.

Provincies zijn verantwoordelijk voor de aanbesteding van het regionaal openbaar vervoer en sluiten daartoe concessies af met vervoerders – de concessiehouders. De vervoerders zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de concessies en voor de inzet van voldoende gekwalificeerd personeel en de naleving van cao-afspraken. In provincie Fryslân is Arriva de uitvoerder van de concessies voor regionaal openbaar vervoer. In dat kader hebben wij Arriva gevraagd ons van informatie te voorzien ten aanzien van de beantwoording van de vragen 4, 5 en 6.

Vraag 4:

Wat heeft de concessiehouder tot nu toe gedaan om het ziekteverzuim te verlagen?

Antwoord vraag 4:

Arriva geeft aan veel aandacht te hebben voor goed werkgeverschap. Daarbij wordt onder meer gekeken hoe het personeel gezond en vitaal kan blijven om ziekteverzuim te voorkomen. Eén van de onderdelen is het voeren van balansgesprekken met de chauffeurs waarbij werkdrukbeleving en balans, zowel in werk als privé, aan de orde komen. Waar de balans verstoord is, wordt besproken wat nodig is om deze te herstellen. Bij bijzondere omstandigheden als stremmingen wordt tevens gekeken naar verruiming in de dienstregeling om eventueel ontstane werkdruk te verlagen. Om de personeelsbezetting op peil te houden heeft Arriva in 2022 twee klassen van circa 10 buschauffeurs opgeleid.

Na ziekmelding is het inzetbaarheidsbeleid erop gericht de werknemers zoveel mogelijk betrokken te houden bij het werk. Helaas is er ook sprake van een aanzienlijk deel niet beïnvloedbaar verzuim, mede als gevolg van corona. Bijvoorbeeld uitgestelde operaties en behandelingen in ziekenhuizen.

Vraag 5:

Wat heeft de concessiehouder in de lopende concessie gedaan aan goed werkgeverschap, inclusief personeelstevredenheid, voldoende substantiële pauzes, het verlagen van de werkdruk en het ziekteverzuim, tijd voor een sanitaire stop, zorgen voor eindpuntvoorzieningen met een toilet, et cetera?

Antwoord vraag 5:

Zoals hierboven aangegeven, geeft Arriva aan veel aandacht te hebben voor goed werkgeverschap. In dat kader wordt de personeelstevredenheid jaarlijks in beeld gebracht door een personeelsmonitor. Volgens Arriva zijn de uitkomsten van het meest recente medewerkerstevredenheidsonderzoek ruim voldoende. Daarnaast worden ieder jaar de referentieafspraken met de medezeggenschap besproken. Hierin staan o.a. afspraken over pauzetijden en keertijden. Binnen het bepaalde in de cao worden regionaal nadere afspraken gemaakt. Zo mogen conform cao dienstdelen maximaal 4,5 uur zonder pauze zijn. Arriva hanteert hiervoor al jaren een maximum van 4 uur. In 2018 zijn als resultaat van de besprekingen afspraken gemaakt over extra spitstijd en extra toiletvoorzieningen op vier knooppunten zodat chauffeurs ook buiten de pauzes om makkelijker naar het toilet kunnen.

Vraag 6:

Welke (nog niet genomen) maatregelen zijn er mogelijk om de werkdruk en het ziekteverzuim (flink) te verminderen?

Antwoord vraag 6:

Arriva geeft aan dat zij alles doet wat binnen de mogelijkheden ligt om de werkdruk en het ziekteverzuim te verminderen. Daarbij ligt het ziekteverzuim in Fryslân met 9 tot 10% beduidend lager dan de door de FNV aangegeven 20%.

Vraag 7:

Welke acties onderneemt het college om te zorgen dat het artikel over goed werkgeverschap in het Programma van Eisen wordt nageleefd?

Antwoord vraag 7:

Tijdens de reguliere overleggen met Arriva hebben wij aandacht voor goed werkgeverschap. Eventuele signalen die de provincie ontvangt, bijvoorbeeld ten aanzien van werkdruk,

worden besproken. Resultaten uit de personeelsmonitor die Arriva uitvoert of de jaarlijkse rapportage kunnen ook aan de orde komen. Het is uiteindelijk de verantwoordelijkheid van de werkgever, Arriva, om hierover en conform cao-afspraken te maken met de werknemers en uitvoering te geven aan goed werkgeverschap.

Vraag 8:

Kan het college ervoor zorgen dat Provinciale Staten een onafhankelijke rapportage krijgen waaruit blijkt of er wel of geen sprake is van in het geding komen van goed werkgeverschap?

Antwoord vraag 8:

Er is op dit moment geen aanleiding voor het college om aan te nemen dat Arriva onvoldoende invulling zou geven aan goed werkgeverschap. Daarmee is er volgens het college ook geen grond voor het op laten stellen van een onafhankelijke rapportage of het indienen van een verbeterplan door Arriva.

Wanneer wij later dit jaar de rapportage rondom goed werkgeverschap van Arriva ontvangen en hieruit mocht blijken dat goed werkgeverschap wel in het geding is, zullen wij hierop actie ondernemen en om een verbeterplan vragen.

Vraag 9:

Is het college bereid om de concessiehouder te vragen om een verbeterplan?

Antwoord vraag 9:

Zie het antwoord op vraag 8.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

drs. A.A.M. Brok, voorzitter

A. Schepers, MSc, secretaris